

Název:	<i>Jak přilákat živáčky na zahradu, část 1.</i>
Cíl:	<ul style="list-style-type: none"> - Vést žáky k porozumění, že zahrada, zejména ta přírodní, je důležitým biotopem mnoha druhů živočichů. - Seznámit žáky s životními podmínkami těch druhů hmyzu, které chceme na zahradu přilákat a podpořit jejich trvalé usídlení.
Motivace:	<p>Motivační rozhovor:</p> <p>Se ztrátou přirozených podmínek v přírodě dochází nejen k ohrožení a zániku mnoha druhů velkých druhů živočichů, ale stejně tak jsou ohroženy i druhy malé, nenápadné a často přehlédnutelné. Malé druhy si často nenárokují žádné velké území, stačí jim vytvořit příznivé podmínky třeba na zahradě, kde mohou získat nezbytné množství potravy, možnost úkrytu, podmínky k rozmnožování i k zimnímu spánku.</p> <p>Naopak intenzivně sečené, vyhrabané a pečlivě uklizené trávníky skýtají živočichům jen málo příležitostí nejen k získání potravy, ale také vhodného úkrytu.</p>
Cílová skupina:	Žáci ZŠ 5. – 9. Ročník
Doba trvání:	V závislosti na realizaci vybraného prvku
Místo:	Školní zahrada, pracovna
Potřeby a materiál:	Obrazový materiál, výtvarné potřeby, dřevěná prkénka, dřevitá vata, sláma, rákos, navrtnaná dřeva a další pórovité materiály, klády dřeva různých velikostí
Metody a formy práce:	Motivační rozhovor, práce s obrazovým materiálem a knihou, výtvarné metody, pozorování v terénu, řízený rozhovor, pracovní činnosti, reflexe
Postup:	<ul style="list-style-type: none"> • Motivační rozhovor. • Vyzveme žáky, aby sami hledali drobné živočichy v okolí svých domů, u prarodičů, spolužáků, v zahradě školy – tam kde mají možnost. Pokusí se aspoň 3 druhy určit a pozorovat místo, kde se nacházejí. Vyhledají v literatuře či na internetu základní informace o určeném druhu: nároky na místo výskytu, potravu, rozmnožování. • Představíme žákům možnosti, jak těmto živočichům usnadnit pobyt na zahradě. • Z uvedených příkladů žáci následně vyberou ty, které jsou vhodné pro jimi určené druhy či ty, které by mohli sami zhotovit a umístit na zahradě (doma, u prarodičů, kamarádů, ve škole). <p>Právě období podzimu může být vhodným přípravným obdobím k výrobě hmyzího domečku, úkrytu pro škvory, nebo broukoviště. Každé činnosti by měl předcházet zpracovaný plán umístění těchto prvků na zahradě.</p>

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 67/2012

	<p>Příklady prvků, které pomohou vytvořit životní podmínky pro některé druhy hmyzu:</p> <p>Úkryt pro škvory Hliněné květináče naplněné dřevitou vatou, slámou či senem, jsou vynikajícím domečkem pro užitečné škvory. Květináč pověšený širší částí dolů a dotýkající se větve, vytváří navíc půvabnou dekoraci na zahradě. Vysvětlíme dětem, že škvorů se nemusí bát, jejich kleštičky jim neublíží. Škvoři se živí z velké části mšicemi, roztoči apod. Přes den potřebují úkryt, který nachází právě v tomto květináči a na lov vylézají v noci.</p> <p>Hmyzí domečky (hotely) Vlastní konstrukce by měla být vyrobena ze dřeva, která je následně vyplněna různými organickými materiály, jako jsou dřevěné špalíky s předvrtanými otvory, kusy kůry, slámou, senem nebo nařezanými stébly rákosu. Kolem konstrukce je vhodné složit hromadu kamenů, která ji nejen stabilizuje, ale zároveň je vhodným prostředím pro přezimování dalších druhů hmyzu. Domeček je vhodné umístit na chráněné a závětrné místo. Hmyzí hotel slouží nejen pro blanokřídlý hmyz (zejména samotářské včely čalounice, drobné vosičky - zlatěnky - vše člověku naprosto neškodní a neútoční živočichové s velmi zajímavými životními projevy), ale také pro různé druhy ploštic, motýlů, brouků včetně slunéček, škvorů i zlatooček.</p> <p>Broukoviště Je to místo, které podpoří usídlení některých ohrožených druhů hmyzu, vázaných na mrtvé dřevo a napomáhající jeho rozkladu. Jedním z těchto druhů jsou střevlíci. Jsou to draví brouci, kteří se přes den skrývají v husté trávě, pod kameny, kmeny, deskami, hromadou listů nebo trávy. K přezimování potřebují trouchnivějící dřevo. Z dalších druhů to může být například tesařík, roháček kozlík a další. Pro vytvoření co nejpříznivějších podmínek je vhodné zajistit kmeny i malé kmínky. Část kmenů umístíme tak, jak původně rostly. Mohou se zakopat částečně do země, aby bezpečně stály. Ideální je ponechaný kmen suchého stromu bez větví. Ostatní kmeny je vhodné uložit v jejich blízkosti. Část dřev může být osluněna a část může být ve stínu, aby byly vytvořeny co nejpestřejší podmínky. Toto místo může být úžasnou pozorovatelnou zajímavých forem života, které jinak unikají naší pozornosti.</p> <p>Při budování přírodní zahrady je nutné mít stále na paměti, že nestačí jen umístit různé prvky, ale současně dbát na pestrost pěstovaných rostlin, na které je mnoho druhů hmyzu vázáno.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umístění vytvořených prvků, pozorování. • Hodnocení, reflexe.
<p>Reflexe</p>	<p>Jaké druhy hmyzu jste pozorovali a určili? Co jste se o nich dozvěděli? Kde jste čerpali informace? Jaké podmínky můžeme vytvořit pro některé druhy hmyzu? Jaké prvky jste vytvořili, kam a jak jste je umístili? Mají již své obyvatele? Co bylo při práci jednoduché a co obtížné? Co nového jste se naučili? Proč intenzivně sečené a vyhrabané zahrady neposkytují příznivé podmínky pro hmyz?</p>

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 67/2012

Rozvíjené kompetence:	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojí si znalosti o životních podmínkách některých druhů hmyzu - zapojením do pracovních činností si zlepší manuální zručnost - propojuje si získané informace o vztahu člověka, živočichů a rostlin do širších souvislostí - dodržuje vymezená pravidla a pokyny pro pobyt v přírodě i pro určenou činnost - pracuje s informacemi
Začlenění okruhů PT	<p>EVVO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ekosystémy - porovnání podmínek pro výskyt živočichů a rostlin v různých umělých ekosystémech - Základní podmínky života - pochopení významu biodiverzity pro člověka - Lidské aktivity a problémy životního prostředí - změny podmínek pro výskyt rostlin a živočichů vlivem lidských činností

Autor: Marie Kordulová

Zdroje:

<http://pomahamprirode.cz/hmyzi-hotel-hotovy/425-hmyzi-hotel-hotovy.html>

V. Křivan, P. Stýblo: Živá zahrada, Chaloupky o. p. s. školská zařízení pro zájmové vzdělání, 2012

R. Hradil: Biozahrada, Pro bioliga, Praha 2007

Metodické listy jsou ke stažení na www.liska-evvo.cz/skolam

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 67/2012

© Vydává Líska – o.s. pro EVVO ve ZK, Z. Kalandry 1095, 755 01 Vsetín, www.liska-evvo.cz